

Izdota saskaņā ar 2001. gada 20. jūnija “Darba aizsardzības likuma” 16. panta 3. daļu un Ministru kabineta 2010. gada 10. augusta noteikumu Nr. 749 “Apmācības kārtība darba aizsardzības jautājumos” 15. punktu

Datums skatāms laika zīmogā

Nr. INA-2023-DAI-004

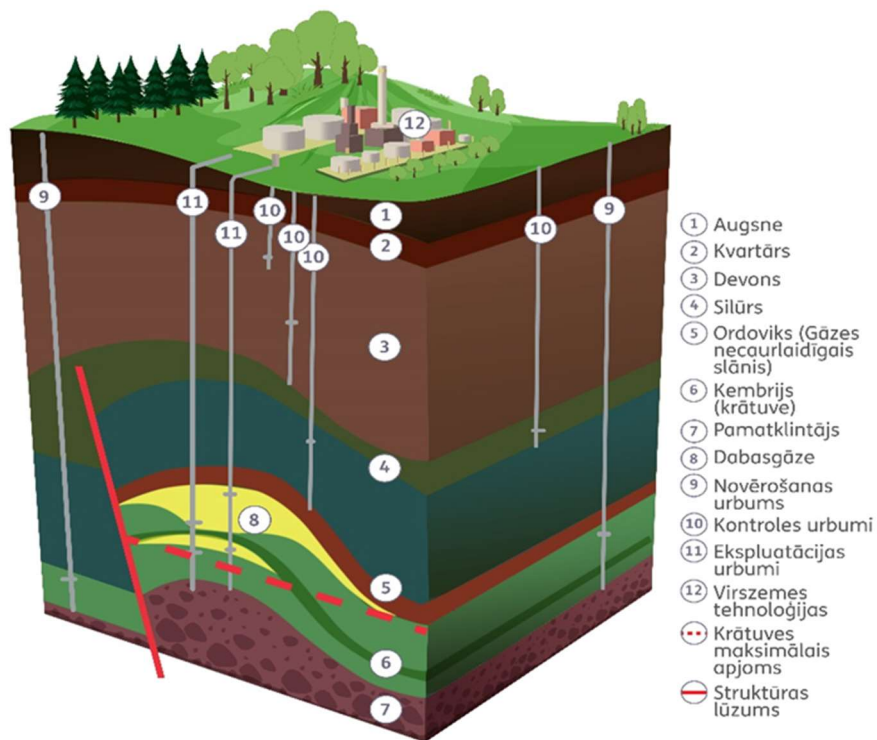
Akciju sabiedrības “Conexus Baltic Grid” darba aizsardzības ievadapmācības instrukcija darbuņēmēju personālam

I. Ievads

1. Akciju sabiedrība “Conexus Baltic Grid” (turpmāk – Sabiedrība) ir vienotais dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas operators Latvijā.

2. Sabiedrība ir izveidota 2016. gada decembrī, kad, tuvojoties Latvijas gāzes tirgus liberalizācijai 2017. gada 3. aprīlī saskaņā ar Eiropas Savienības (ES) Gāzes direktīvas un Ministru kabineta noteiktajiem regulētā tirgus principiem, AS “Latvijas Gāze” tika reorganizēta divās atsevišķās struktūrvienībās. Sabiedrībai tika nodota dabasgāzes infrastruktūra: vienotā dabasgāzes pārvades sistēma un Inčukalna pazemes gāzes krātuve (turpmāk – Inčukalna PGK). Sabiedrība sadarbojas ar juridiskajām personām — dabasgāzes tirgotājiem Baltijas jūras reģionā — saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas noteiktajiem dabasgāzes pārvades sistēmu pakalpojumu tarifiem.

3. Sabiedrība pārvalda vienu no modernākajām dabasgāzes krātuvēm Eiropā — Inčukalna pazemes gāzes krātuvi, kas ir nozīmīgs stratēģiskais objekts visā Baltijas jūras reģionā. Tas nodrošina visa reģiona enerģētisko drošību un neatkarību. Inčukalna pazemes gāzes krātuves aktīvās dabasgāzes ietilpība var sasniegt līdz pat 2,3 miljardus kubikmetru, kas pilnīgi spēj nodrošināt Latvijas un reģiona vajadzības pēc kurināmā izejmateriāla. Savukārt, tirgotājiem tā ir iespēja uzglabāt dabasgāzi stratēģiski izdevīgā vietā. Uzglabāšana iespējama tāpēc, ka Latvijā zemes dziļēs ir poraina smilšakmens slānis, kam ir labas kolektorīpašības un kas pārklāts ar gāzi necaurlaidīgu iežu slāņiem, turklāt šīs ģeoloģiskās struktūras atrodas optimālā 700-800 m dziļumā ļaujot dabasgāzi uzglabāt droši un ekonomiski efektīvi (sk. 1. att.)

1. att. Inčukalna pazemes gāzes krātuve

4. Sabiedrība ir vienīgais dabaszgāzes pārvades sistēmas operators Latvijā un sniedz iespēju sertificētiem tirgotājiem izmantot Latvijas dabaszgāzes pārvades sistēmu tirdzniecības realizēšanai ne tikai Latvijas teritorijā, bet arī tuvākajos reģionos.

5. Pārvades gāzesvadus veido reģionālie gāzesvadi, kas paredzēti Latvijas apgādei, un starptautiskie gāzes vadi, kas nodrošina gāzes tranzītu uz kaimiņvalstīm, un to atzari. Kopējais pārvades gāzesvadu garums kopā ar pārvades gāzesvadu atzariem ir 1190 km. (sk. 2. att.).

2.att. Latvijas dabaszgāzes pārvades sistēma

6. Starptautisko pārvades gāzesvadu garums ir 577 km, ko veido Rīga – Paņeveža, Pleskava – Rīga, Izborska – Inčukalna PGK, Rīga – Inčukalna PGK I līnija, Rīga – Inčukalna

PGK II līnija, Vireši – Tallina gāzesvadi. Savukārt reģionālo pārvades gāzesvadu garums ir 613 km, ko veido Rīga – Daugavpils, Iecava – Liepāja, Upmala – Preiļi – Rēzekne gāzesvadi un gāzesvadu atzari uz gāzes regulēšanas stacijām.

7. Starptautisko gāzesvadu diametrs ir DN700 ar darba spiedienu robežās no 28 līdz 40 bāriem, un reģionālo gāzesvadu diametrs ir no DN100 līdz DN500 ar darba spiedienu līdz 35 bāriem, projektētais darba spiediens ir līdz 55 bāriem.

8. Sabiedrībā ir ieviesta, sertificēta un uzturēta Integrētās vadības sistēma atbilstoši LVS ISO 45001 (Arodveselības un darba drošības pārvaldības sistēmas standarts), LVS EN ISO 14001 (Vides pārvaldības sistēmas standarts) un LVS ISO 50001 (Energo pārvaldības sistēmas standarts) standartu prasībām.

9. Sabiedrībā ir izstrādāta Arodveselības, drošības un vides pārvaldības politika, kuras mērķis ir noteikt efektīvu ietvaru, lai preventīvi apzinātu un pārvaldītu iespējamos riskus, kas var ietekmēt Sabiedrības darbinieku drošību un veselību, infrastruktūras integritāti, apkārtējo vidi un sabiedrību. Arodveselības, drošības un vides pārvaldības politikas kopsavilkums pievienots instrukcijas 1. pielikumā.

II. Vispārīgie jautājumi

10. Sabiedrības darba aizsardzības ievadapmācības instrukcija darbuzņēmēju personālam (turpmāk – ievadapmācība) nosaka galvenās organizatoriskās, darba aizsardzības, ugunsdrošības, vides, energopārvaldības un fiziskās drošības prasības līgumdarbos iesaistītiem darbiniekiem (turpmāk – darbuzņēmēju personāls), kuri veic darbus akciju Sabiedrības objektos.

11. Ievadapmācībā noteiktās drošības prasības darbuzņēmēja personālam ir saistošas visu darba izpildes laiku, lai nodrošinātu visu teritorijā strādājošo darbinieku un apkārtējās vides ilgtspēju, drošību un labklājību.

12. Uzsākot darbu darbuzņēmējs ir atbildīgs par vides aizsardzības un energopārvaldības, darba aizsardzības un ugunsdrošības prasību ievērošanu Sabiedrībā. Visiem veicamajiem darbiem ir jānotiek saskaņā ar Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktām vides, darba aizsardzības un ugunsdrošības prasībām, kā arī ar Sabiedrības prasībām konkrēto darbu veikšanā, ja tādas ir noteiktas. Darbuzņēmēju personāla kvalifikācijai ir jāatbilst veicamajam darbam.

13. Jebkurš darbinieks, kurš pilda savus darba pienākumus Sabiedrības objektos, ir atbildīgs par savu drošību un veselību darba laikā, kā arī par to personu drošību un veselību, kuras ietekmē vai var ietekmēt viņa rīcība.

14. Sabiedrība nosaka no savas puses atbildīgās personas, kuru uzdevumos ietilps projektu realizācijas pārraudzība un atbildīgās personas, kuru uzdevumos ietilps veicamo darba uzdevumu pārraudzība un ar to saistīto jautājumu koordinēšana. Lai uzlabotu sadarbību, darbuzņēmējiem ieteicams aktuālos jautājumus risināt iespējami savlaicīgi, informējot Sabiedrības atbildīgās personas, neatliekot tos uz vēlāku laiku.

15. Ja darbinieki, kurus darbuzņēmējs plāno piesaistīt darba veikšanai, nepilda vai nevar izpildīt šajā instrukcijā norādītās prasības, Sabiedrībai ir tiesības jebkurā laikā liegt šiem darbiniekiem piekļuvi objektiem un to teritorijām. Izdevumus sedz darbuzņēmējs.

16. Darbuzņēmēju personāla pienākums ir darbus organizēt tā, lai pēc iespējas mazāk traucētu dabasgāzes sistēmas pārvades un uzglabāšanas darbībai.

17. Sabiedrībai ir svarīga ikviena uzņēmuma teritorijā strādājošā darbinieka drošība un arodveselība. Lai to nodrošinātu, uzņēmumā regulāri tiek apsektotas darbuzņēmēju darba izpildes vietas un kontrolēta noteikto drošības prasību ievērošana.

18. Lai nodrošinātu iekšējo kārtību un drošību, Sabiedrības objekti tiek apsargāti. Darbuzņēmēju personāla pienākums ir ievērot apsardzes darbinieku un cita Sabiedrības personāla norādījumus.

19. Lai veiktu teritorijas novērošanu, vairākos Sabiedrības objektos ir uzstādīta videonovērošanas sistēma. Darbu izpildes laikā iespējama iesaistīto darbinieku vizuālā novērošana un drošības prasību kontrole.

20. Sabiedrības darbiniekiem un fiziskas apsardzes nodrošinātajiem savas kompetences ietvaros ir tiesības veikt darbuzņēmēja darba izpildes pārbaudes un, ja nav ievērotas darba aizsardzības, ugunsdrošības, vides aizsardzības, energopārvaldības un fiziskās drošības prasības, viņiem ir tiesības apturēt darbus līdz pārkāpuma novēršanai.

21. Visi notikušie incidenti un gandrīz notikušie incidenti, t.sk. notikušie nelaimes gadījumi ar darbuzņēmēju darbiniekiem, tiek izmeklēti un meklēti iespējamie negadījuma cēloņi, noteikti pasākumi analogisku gadījumu nepieļaušanai, kā arī tiek kontrolēta šo pasākumu ieviešana un realizācija.

III. Darbuzņēmēju personāla apmācība un instruēšana

22. Sabiedrības objektos un teritorijās atļauts darbus veikt tikai apmācītam un instruētam darbuzņēmēju personālam.

23. Pēc līguma noslēgšanas, bet ne vēlāk, kā pirms darbu uzsākšanas, darbuzņēmēja darbu vadītājs un/vai personāls saņem ievadapmācības instruktažu saskaņā ar šo instrukciju. Ievadapmācību nodrošina Sabiedrības Vides un darba drošības departamenta Darba drošības un tehniskās kontroles daļa. Darbu vadītājs ir atbildīgs par to, lai ar ievadapmācību ir iepazīstināti visi darbinieki, kuri veic darbu Sabiedrības objektos.

24. Darbuzņēmēju personāla iepazīstināšanu ar caurlaides režīmu un piekļuves kontroles kārtību nodrošina Sabiedrības Vides un darba drošības departamenta drošības speciālists.

IV. Darba aizsardzība un darba vides riska faktori

25. Sabiedrības dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas un dabasgāzes pārvades sistēmas objekti ir sprādzienbīstami un ugunsbīstami objekti ar sarežģītu infrastruktūru un lielu daudzumu dažādām īpaši viegli uzliesmojošām un uzliesmojošām ķīmiskām vielām (piemēram, dabasgāze, metanols, odorants u.c.).

26. Darbuzņēmēju personāla atbildībā ir veikt darba vides risku novērtējumu konkrētās darba vietās un par konstatētajiem riskiem informēt savus darbiniekus un apakšuzņēmējus, kā arī nodrošināt kvalificētus un atbilstoši apmācītus darbiniekus konkrētu darbu veikšanā.

27. Nodarbinātie, kuri veic darbus Sabiedrības dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas un dabasgāzes pārvades sistēmas objektos, var tikt pakļauti dažādu darba vides riska faktoru ietekmei.

28. Sabiedrības dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas un dabasgāzes pārvades sistēmas objektos sastopamie darba vides riska faktori ir:

28.1. fizikālie faktori - apkārtējās vides apstākļi, meteoroloģiskie apstākļi (lietus, sniegs, paaugstināta, pazemināta temperatūra, vējš, saules starojums, u.c.), apgaismojums, strāvas iedarbība, elektromagnētiskais starojums, troksnis u.c.;

28.2. fiziskie faktori - ilgstoša atrašanās piespiedu pozā, lokāls muskuļu sasprindzinājums, smagumu celšana un pārvietošana u.c.;

28.3. bioloģiskie faktori - ērcu un citu insektu kodumi, dzīvnieku kodumi, cilvēku un dzīvnieku pārnēsātās slimības, indīgi augi (piem., latvāņi), hepatīta vīrusi u.c.;

28.4. ķīmiskie faktori - dažādu ķīmisko vielu un produktu, putekļu, aerosolu, dzinēju izplūdes gāzu, eļļu u.c. vielu iedarbība;

28.5. traumatiskie faktori - neatbilstošs konstrukciju tehniskais stāvoklis, asumi, nelīdzenas virsmas, pakrišana, pakļupšana, atsišanās, krītoši priekšmeti, kritiens no augstuma, neatbilstošs aprīkojums vai tā neatbilstoša lietošana, kustībā esošie mehānismi, apbēršanas vai nogruvuma iespēja (ja tiek veikti zemesdarbi), apdedzināšanās, applaucēšanās iespēja, appludināšanās iespēja, noslīkšanas iespēja (ja darbi tiek veikti applūdušā vai purvainā apvidū), uguns un eksploziju riski u.c.;

28.6. ergonomiskie faktori – darba monotomija, garīgā darba slodze un spriedze, fiziskā darba slodze un spriedze, nepareiza darba poza un nepareizi, nepiemēroti darba paņēmieni un metodes;

28.7. psihoemocionālie faktori - stress darbā, nogurums, saspringti darba termiņi, konfliktsituācijas, nepilnības darbu organizācijā u.c.;

28.8. nepietiekamas zināšanas, piemēram, pildot darba pienākumus, pielietojot darba metodes, kas atšķiras no Sabiedrības prakses vai arī darbinieku drošības kultūra atšķiras no Sabiedrībā noteiktās.

28.9. citi darba vides riski, kas var pastāvēt konkrētā darba vietā.

29. Dabaszāzes uzglabāšanas un pārvades sistēmu tehniskā uzturēšana saistīta ar dabaszāzes bīstamām īpašībām: sprādzienbīstamību (robežās no 5 līdz 15 % no gaisa tilpuma) un ugunsbīstamību, kas var izraisīt apdegumus, saindēšanos ar degšanas produktiem un dažādas traumas. Zemā koncentrācijā dabaszāze var izsaukt narkotisku efektu. Kā simptomi var būt reibonis, galvassāpes, nelabums un koordinācijas zudums. Augstā koncentrācijā slēgtās telpās samazināsies ieelpojamā skābekļa daudzums un iespējama dabaszāzes smacējoša iedarbība. Simptomi: kustību traucējumi, bezsamaņa, vemšana. Cietušais var nejust brīdinājuma simptomus par iespējamu nosmakšanu. Parasti cilvēks ieslīgst dziļā miegā (bezsamaņā), kas beidzas ar nāvi.

30. Lai samazinātu vai novērstu darba vides riskus, darbuņēmējiem vai viņu nolīgtiem apakšuzņēmējiem ir:

30.1. jāidentificē konkrētie darba vides riski pirms darbu uzsākšanas;

30.2. jāveic visi nepieciešamie organizatoriskie un tehniskie pasākumi un jāveido darba vide tā, lai izvairītos no darba vides riska vai mazinātu nenovēršama darba vides riska ietekmi;

30.3. jāievēro ārējo normatīvo aktu noteiktās prasības;

30.4. jāievēro iekārtu izgatavotāju ekspluatācijas vai lietotāju instrukcijas;

30.5. organizējot un veicot būvdarbus, jāievēro spēkā esošie MK noteikumi par darba aizsardzības prasībām veicot būvdarbus;

30.6. jānodrošina darbiniekus ar nepieciešamiem darba aizsardzības līdzekļiem (kolektīviem un individuāliem) un jānodrošina, ka tie tiek atbilstoši lietoti;

30.7. pārvietojoties pa Sabiedrības objektu teritorijām ir jāņem vērā konkrēto meteoroloģisko laika apstākļu ietekme, pārvietošanās maršrutā esošo klājumu tehniskais stāvoklis, kā arī nedrīkst veikt darbības, kas var apdraudēt savu un citu darbinieku drošību.

30.8. Pārvietojoties ar automašīnu pa Stigu ielas 14, Rīgā vai Inčukalna pazemes gāzes krātuves (turpmāk – Inčukalna PGK) teritorijām ievērot:

30.8.1. laika apstākļiem piemērotu ātrumu un distanci;

30.8.2. maksimāli atļauto braukšanas ātrumu, kas norādīts pie iebrauktuves teritorijās.

31. Darbuņēmējs un tā personāls atbild:

31.1. par to, lai darbuņēmēja personāls ievērotu norādījumu izpildi, kas saņemti ievadinstrukcijā un darba procesa izpildes laikā;

31.2. par valsts normatīvo dokumentu prasību ievērošanu, veicot darbus ar bīstamajām iekārtām, kā arī paaugstinātas bīstamības darbus;

31.3. par sava darba aprīkojuma un darba aizsardzības līdzekļu tehnisko stāvokli, pietiekamību un to pareizu pielietojumu;

31.4. par darba veikšanas projektā vai darba izpildes projektā norādīto prasību ievērošanu;

31.5. par darba izpildes kvalitāti un termiņu ievērošanu.

32. Strādājot telpās darbuņēmēju personālam jāievēro šādi noteikumi:

32.1. ja darbam tas nav nepieciešams, neiet telpās, kur netiek strādāts;

32.2. pa telpām, gaitenīem un it īpaši pa kāpnēm iet uzmanīgi, lai nepakristu un negūtu traumas;

32.3. telpām jābūt pietiekami apgaismotām;

32.4. telpas jāuztur kārtībā un tīras;

32.5. neiedarbināt un neapstādināt mašīnas, iekārtas un mehānismus, kuru apkope neietilpst darba uzdevumos (izņemot apstādināšanu tad, ja draud briesmas un citādi nav novēršams nelaimes gadījums vai avārija);

32.6. nevērt vaļā traukus ar personālam nezināmu šķidrumu vai citām vielām, nelietot šādus šķidrumus, lai nesaindētos;

32.7. nedarīt darbu, kas nav uzdots un neietilpst darbuņēmēja personāla pienākumos.

V. Darba aizsardzības līdzekļi

33. Darbuņēmēju personālam jābūt nodrošinātam ar veicamam darbam atbilstošu apģērbu, apaviem un citiem darba aizsardzības līdzekļiem.

34. Atrodoties Sabiedrības objektos darbuņēmēju personāla pienākums ir lietot situācijai atbilstošus kolektīvos un individuālos aizsardzības līdzekļus.

35. Darba vietas Sabiedrībā ir nodrošinātas ar drošības zīmēm, kas paredzētas darbinieku uzmanības piesaistīšanai un brīdina par tiešajām briesmām vai par bīstamas situācijas iespējamību. Drošības zīmes sniedz darbiniekiem nepieciešamo informāciju par noteiktas darbības aizliegšanu vai nepieciešamo rīcību darba vietā.

36. Drošības zīmes:

36.1. norāda uz noteiktiem riska faktoriem vai situācijām, kuras nav bijis iespējams novērst;

36.2. sniedz informāciju, kādi darba aizsardzības līdzekļi jālieto;

36.3. sniedz informāciju, kur atrodas evakuācijas vai avārijas izejas un kā līdz tām nokļūt.

37. Darbuņēmēju personālam ir jāievēro objektos un darba vietās izvietotās brīdinājuma un drošības zīmes.

VI. Ugunsdrošības prasības

38. Darbuņēmēja personāla pienākums ir nepieļaut ugunsgrēka izcelšanos vai darbības, kas var izraisīt ugunsgrēku.

39. Saņemot informāciju vai konstatējot ugunsgrēka izcelšanos Sabiedrības objektā, darbuņēmēja personālam jārikojas saskaņā ar šo instrukciju un Sabiedrības atbildīgo darbinieku norādījumiem.

40. **Sabiedrības objekti ir aprīkoti ar šādām uguns aizsardzības sistēmām:**

40.1.automātiskās ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēmas;

40.2.ugunsdzēsības ūdensapgādes sistēmas (krāni un hidranti);

40.3.automātiskās stacionārās ugunsdzēsības sistēmas;

40.4.civilās aizsardzības trauksmes un apziņošanas sistēma (tikai Inčukalna PGK).

41. Automātiskā ugunsgrēka atklāšanas un trauksmes signalizācijas sistēma automātiski atklāj ugunsgrēka izcelšanos un ugunsgrēka gadījumā tā iedarbina trauksmes signālu izziņošanas ierīces, kas ir aprīkotas ar manuālām tāl vadības iedarbināšanas ierīcēm (sk. 3.att.) un tiek apzīmētas ar zīmēm (jaunā vai vecā parauga zīme) (sk. 4.att., 5.att.).

3. att. Trauksmes signalizācijas poga

4. att. Vecā parauga zīme – Uguns aizsardzības sistēmas manuālā iedarbināšanas ierīce

5. att. Jaunā parauga zīme – Uguns aizsardzības sistēmas manuālā iedarbināšanas ierīce

42. Automātiskā stacionārā ugunsdzēsības sistēma ir sistēma, kas, konstatējot ugunsgrēka izcelšanos vai saņemot vadības signālu no citas automātiskās uguns aizsardzības sistēmas, automātiski veic ugunsgrēka dzēšanu vai ugunsgrēka lokalizāciju. Kā ugunsdzēsības līdzeklis šajā sistēmā tiek pielietota CO2 gāze pildīta balonos zem spiediena. Automātiskā stacionārā ugunsdzēsības sistēma ir ierīkota Stīgu ielas 14, Rīgā serveru ēkas telpā un atsevišķās Inčukalna PGK telpās. Pie ieejas telpās ir izvietots izgaismots uzraksts "Neienākt! Gāze!" un

skaņas signalizācijas ierīce, bet pie izejas izgaismots uzraksts "Atstāt telpu! Gāze!" un skaņas signalizācijas ierīce. Gadījumā, ja uzraksts izgaismojas un ieslēdzas skaņas signalizācijas ierīce, jārikojas atbilstoši uzrakstā sniegtajai informācijai.

43. Civilās aizsardzības trauksmes un apziņošanas sistēma ir ierīkota tikai Inčukalna PGK, lai rūpnieciskās avārijas, katastrofas vai tās draudu gadījumā brīdinātu Inčukalna PGK strādājošo personālu un apkārtējos iedzīvotājus, kuri atrodas apdraudējuma bīstamo faktoru iedarbības zonā, kā arī informētu par veicamajiem aizsardzības pasākumiem.

44. Sabiedrības objektu iekštelpās un teritorijās ir izvietoti pulvera tipa un ogļskābās gāzes ugunsdzēsības aparāti.

45. Ugunsdzēsības aparātu atrašanās vietas apzīmētas ar zīmi "Ugunsdzēsības aparāts" (jaunā vai vecā parauga zīme) (sk. 6. un 7. att.).

6. att. Vecā parauga zīme – Ugunsdzēsības aparāts

7. att. Jaunā parauga zīme – Ugunsdzēsības aparāts

46. Pulvera ugunsdzēsības aparāti paredzēti:

- 46.1. organiskas izcelsmes cietu vielu (koks, papīrs, tekstils u.c.) dzēšanai;
- 46.2. dažādu viegli uzliesmojošu un degtspējīgu šķidrumu (benzīns, eļļa, spirts, tauki u.c.) un gāzu dzēšanai;
- 46.3. zem sprieguma (līdz 1000 V) esošu elektroietaišu dzēšanai.

47. Ogļskābās gāzes (CO₂) ugunsdzēsības aparāti paredzēti:

- 47.1. dažādu viegli uzliesmojošu un degtspējīgu šķidrumu (benzīns, eļļa, spirts, tauki u.c.) un gāzu dzēšanai;
- 47.2. zem sprieguma (līdz 1000 V) esošu elektroietaišu dzēšanai.

48. Ugunsdzēsības aparātus lieto atbilstoši uz aparāta piestiprinātai lietošanas instrukcijai.

49. Dzēšanu ar ugunsdzēsības aparātiem uzsākt tikai degšanas sākuma stadijā, ja degšanas platība nav lielāka par 1 m².

50. Ja nav pārliecības par to kā rīkoties ar ugunsdzēsības līdzekļiem, dzēšanu neuzsākt.

51. Darbuzņēmēja personālam ir atļauts izmantot Sabiedrības ugunsdzēsības aparātus tikai ugunsgrēka dzēšanai Sabiedrības objektos.

52. Par ugunsdzēsības aparāta izlietošanas vai bojājuma gadījumā jāinformē tiešo vadītāju un/vai Vides un darba drošības departamenta Darba drošības un tehniskās kontroles daļu (mutiski vai rakstīt uz e-pastu drosiba@conexus.lv).

53. Sabiedrības objektos **aizliegts:**

- 53.1. izmantot paštaisītus vai spriegumam neatbilstošus drošinātājus;
- 53.2. izmantot bojātas (t.sk. ar bojātu elektro vadu izolāciju), paštaisītas un personiskās sadzīves (bez saskaņošanas ar Sabiedrības elektriķiem) elektroierīces;
- 53.3. pārkāpt elektroierīču (t.sk. elektrisko apkures ierīču) ekspluatācijas noteikumus;
- 53.4. smēķēt, izņemot speciāli apzīmētās un aprīkotās vietās (sk. 8.att.);

8. att. Zīme - smēķēt atļauts

- 53.5. dedzināt sveces, brīnumsviecītes, pirotehniskos izstrādājumus un citus priekšmetus ar atklātu liesmu;
- 53.6. atstāt atvērtas durvis, kas aprīkotas ar pašai zveres mehānismiem;
- 53.7. neievērot priekšmetu, ķīmisko vielu uzglabāšanas un transportēšanas nosacījumus (t.sk. drošības datu lapu prasības).

54. Sabiedrības objektos **evakuācijas ceļi** ir apzīmēti ar atbilstošām zīmēm (sk. 9. att., 10. att.):

	zīme "Virziens uz evakuācijas izeju"		zīme "Virziens uz evakuācijas izeju"		zīme "Virziens uz evakuācijas izeju cilvēkiem ar kustību traucējumiem"
	zīme "Virziens uz evakuācijas izeju"		zīme "evakuācijas izeja"		zīme "Virziens uz evakuācijas izeju"

9. att. Vecā parauga evakuācijas zīmes

Evakuācijas izeja	Durvis evakuācijas ceļā	Virziens uz evakuācijas izeju	Virziens uz evakuācijas izeju cilvēkiem ar kustību traucējumiem
			
Izvieta evakuācijas izejā (izeja no būves, pa kuru var nokļūt ārpus būves).	Izvieta virs durvīm vai uz durvīm evakuācijas ceļā.	Izvieta evakuācijas ceļā, norādot evakuācijas kustības virzienu.	Izvieta evakuācijas ceļā, kas paredzēts cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

10. att. Jaunā parauga evakuācijas zīmes

55. Evakuāciju no telpām un ēkām jāveic pa īsāko evakuācijas ceļu un tuvāko evakuācijas izeju, vai pa jebkuru evakuācijas izeju, pa kuru tas ir iespējams.

56. Evakuācijas ceļos aizliegts:

56.1. pārbūvēt evakuācijas ceļus vai mainīt durvju vēršanās virzienu, neievērojot būvnormatīvu prasības;

56.2. novietot priekšmetus, mēbeles un iekārtas, ja tās samazina būvnormatīvos noteikto evakuācijas ceļu platumu;

56.3. aizkraut ar mēbelēm, iekārtām un priekšmetiem evakuācijai paredzētās durvis kā arī pārejas uz būves daļām un izejas uz evakuācijas kāpnēm;

56.4. cilvēku evakuācijai paredzētās durvis aprīkot ar aizdariem, aizbīdņiem un slēdzenēm, kas liedz atvērt durvis ilgāk par trim sekundēm vai citādi ierobežot to atvēršanu no iekšpuses;

56.5. izvietot dekorācijas un apdares materiālus, kas var veicināt ugunsgrēka izplatīšanos;

56.6. novietot priekšmetus, mēbeles, iekārtas un citus materiālus kāpņu telpās, kā arī tieši zem atklātām kāpnēm, kāpņu laidiem un laukumiem;

56.7. izvietot uz grīdas segumu (pārklājumu) un dekorācijas, kas traucē vai apgrūtina cilvēku evakuāciju.

57. Ugunsdrošības prasības būvobjektā:

57.1. ja būvdarbi notiek nepārtraucot objekta ekspluatāciju, tad, lai nesamazinātu objekta ugunsdrošību, darbuņēmējs objektā nodrošina attiecīgus kompensējošus ugunsdrošības pasākumus;

57.2. darbuņēmējiem jāizstrādā kompensējošos ugunsdrošības pasākumus, ko norāda būvobjekta ugunsdrošības instrukcijā;

57.3. būvobjektu jānodrošina ar ārējo ugunsdzēsības ūdensapgādi. Līdz tās izbūvei šim nolūkam var ierīkot pagaidu ūdensapgādi vai pielāgot esošās ūdens ņemšanas vietas;

57.4. būvobjektu jānodrošina ar ugunsdrošības zīmēm, saskaņā ar ugunsdrošības prasībām;

57.5. pagaidu būvi un būvmateriālu uzglabāšanas laukumu izvietot ne tuvāk par 6 m no būvējama un uzbūvēta objekta, izņemot gadījumu, ja to izvieto pie objekta konstrukcijas, kas būvēta no degtnespējīgiem (ugunsreakcijas klase A1) materiāliem;

57.6. būvobjektu jānodrošina ar ugunsgrēka izziņošanas ierīcēm un evakuācijas ceļiem nodarbināto evakuācijai. Evakuācijas ceļus nodrošina ar apgaismojumu;

57.7. slēgtā objektā un tvertnēs, kur notikusi darbība ar bīstamām vielām, kas var veidot sprādzienbīstamu koncentrāciju, atļauts atsākt būvdarbus tikai pēc tam, kad veikta gaisa analīze un nav konstatēta sprādzienbīstama koncentrācija.

VII. Paaugstinātas bīstamības darbi

58. Par paaugstinātas bīstamības darbiem Sabiedrībā tiek uzskatīti:

58.1.gāzbīstamie darbi;

58.2.ugunsbīstamie darbi;

58.3.zemes darbi.

59. Paaugstinātas bīstamības darbus Sabiedrības dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas un dabasgāzes pārvades sistēmas objektos reglamentē spēkā esošie standarti LVS 1076 "Pārvades gāzesvadu sistēmas ekspluatācijas drošības noteikumi" un LVS 1067 "Pazemes gāzes krātuves sistēmas ekspluatācijas drošības noteikumi".

60. Pirms paaugstinātas bīstamības darbu veikšanas Sabiedrības objektos, darbuņēmēju personāls saņem mērķa instruktāžu par izpildāmo darbu gaitu un specifisku konkrētajā darba vietā un, ja nepieciešams, saņem uzdevumu - atļauju paaugstinātā bīstama darba veikšanai. To nodrošina Sabiedrības atbildīgais par objektu vai viņa noteikta persona.

61. Ja ugunsbīstamiem darbiem nav nepieciešams izsniegt Sabiedrībā noteikto uzdevumu - atļauja ugunsbīstamo darbu veikšanai, tad atbildīgā persona par darba veikšanu

noformē norīkojumu ugunsbīstamā darba veikšanai un veic darbus saskaņā ar spēkā esošiem MK ugunsdrošības noteikumiem.

62. Veicot paaugstinātas bīstamības darbus, kuru izpildes laikā iespējama sprādzienbīstama vide, darbuveģēmēju personālam ievērot šādus nosacījumus:

62.1. pirms darba sākuma nodrošināt gaisa sastāva mērījumus. Ja nepieciešams, darba laikā organizēt sprādzienbīstamās vielas koncentrācijas pārbaudi. Darbu atļauts veikt, ja gāzes saturs darba zonas gaisā ir mazāks par 1/5 daļu no dabasgāzes zemākās sprādzienbīstamības robežas (mazāk nekā 1%). Ja gāzes saturs pārsniedz pieļaujamo normu, darbus nekavējoties pārtraukt;

62.2. atļauts strādāt tikai ar darba kārtībā esošām iekārtām (ieskaitot elektrificētām), ierīcēm, mērinstrumentiem un citiem līdzekļiem, kas nerada dzirksteli (sprādziendrošā izpildījumā);

62.3. lietot pārnēsājamās lampas sprādziendrošā izpildījumā ar spriegumu ne lielāku par 12 V, ieslēdzot un izslēdzot tās ārpus bīstamās zonas;

62.4. sekot, lai nerastos statiskās elektrības izlāde;

62.5. lietot rokas instrumentus, kas izslēdz dzirksteļu veidošanās iespējas;

62.6. izmantot sprādziendrošus pārnēsājamus sakaru līdzekļus;

62.7. aizliegts nodarbinātajiem nēsāt apģērbu un apavus, kas uzkrāj statisko elektrību;

62.8. aizliegts lietot darba apavus ar naglām un apkalumiem, kas var radīt dzirksteles.

VIII. Vides aizsardzības un energoefektivitātes prasības

63. Veicot darbus Sabiedrības objektos ir būtiski ievērot vides aizsardzības normatīvo aktu prasības un neradīt negatīvu ietekmi uz vidi:

63.1. uzglabāt ķīmiskās vielas un maisījumus tiem paredzētā drošā iepakojumā, nodrošināt atbilstošu marķējumu un drošības datu lapu pieejamību;

63.2. nepieļaut ķīmisko vielu un maisījumu emisiju vidē (augsnē, gruntī, gruntsūdeņos, atklātās ūdenstilpēs);

63.3. apkārtējās vides piesārņojuma (ķīmisko vielu vai ķīmisko maisījumu noplūde vidē, konstatēts augsnes vai grunts piesārņojums u.c.) gadījumā, nekavējoties ziņot tiešajam vadītājam;

63.4. dalīti vākt sadzīves, bīstamos un ražošanas atkritumus. Uzglabāt atkritumus tam speciāli paredzētā un drošā vietā konteineros, kas atbilstoši marķēti. Nodot atkritumus organizācijām, kam ir atļaujas attiecīgo atkritumu veidu apsaimniekošanai. Bez iepriekšējās saskaņošanas neizmantojot Sabiedrībai vai citiem darbuveģēmējiem piederošus bīstamo vai ražošanas atkritumu konteinerus;

63.5. izmantot iekārtas un tehnoloģijas, kas nerada paaugstinātu piesārņojumu vidē (trokšņi, putekļi, emisijas gaisā, emisijas augsnē u.c.);

63.6. nepieļaut palielinātu ūdens resursu patēriņu un neattīrītu notekūdeņu nokļūšanu vidē vai neatbilstoša sastāva notekūdeņu novadīšanu kanalizācijas sistēmās.

64. Ikdienā, veicot darbus, ir jāievēro šādi energoefektivitātes pamatprincipi:

64.1. pēc iespējas ievērot ēku un telpu rekomendējamus mikroklimata parametrus;

64.2. sekot, lai ēkās, telpās un teritorijās bez nepieciešamības netiktu turēts ieslēgts apgaismojums;

64.3. jebkura tipa instrumenti un tehnika, neatkarīgi no izmantotās enerģijas avota, ir jāuztur darba kārtībā un pēc iespējas jāseko līdzi šo instrumentu un tehnikas efektīvai izmantošanai, nelietderīgi netērējot enerģiju;

64.4. elektroinstrumenti un mehānismi ir jāuztur labā tehniskā stāvoklī un konstatējot tehniskos defektus, tie savlaicīgi ir jānovērš. Jāseko, lai transporta līdzekļu vai specializētā transporta un mehāniskās tehnikas dzinēji netiktu ilglaicīgi darbināti bez vajadzības;

64.5. jāizmanto tie darba paņēmieni un jāplāno darbu organizācija tā, lai pēc iespējas tiktu taupīta enerģija.

IX. Caurlaides režīms un piekļuves kontroles kārtība

65. Sabiedrības objektu teritorijas var būt nožogotas vai aprīkotas ar barjerām, nožogotās teritorijas pa visu perimetru var būt aprīkotas ar apsardzes signalizāciju un video novērošanas kamerām.

66. Darbuņēmēju iebraukšanu – izbraukšanu un ieeju – izeju Sabiedrības objektu teritorijās (t.sk. ārpus noteiktā darba laika) nodrošina objektā strādājošie atbildīgie darbinieki saskaņā ar Sabiedrībā spēkā esošiem iekšējiem normatīviem aktiem par piekļuves kontroles kārtību.

X. Prasības rīcībai ārkārtas situācijās

67. Darbiniekam nekavējoties jāpārtrauc darbs, ja:

- 67.1. darba apstākļi rada vai var radīt draudus paša vai apkārtējo veselībai vai dzīvībai;
- 67.2. notikusi aizdegšanās;
- 67.3. noticis nelaimes gadījums;
- 67.4. bojāti instrumenti vai aizsardzības līdzekļi;
- 67.5. notikusi cita ārkārtas situācija.

68. Ja noticis nelaimes gadījums:

68.1. nekavējoties nodrošināt cietušajam pirmo palīdzību un medicīnisko palīdzību (nogādāt cietušo ārstniecības iestādē vai izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību pa tālr. 112 vai 113);

68.2. par situāciju informēt Sabiedrības dispečeru (ja nelaimes gadījums noticis Gāzes pārvades vai Inčukalna pazemes gāzes krātuves objektos), darbu vadītāju un Vides un darba drošības departamenta Darba drošības un tehniskās kontroles daļu.

69. Konstatējot dabasgāzes noplūdi no Sabiedrības iekārtām:

- 69.1. evakuēties no bīstamās zonas drošā pulcēšanas vietā;
- 69.2. informēt Sabiedrības dispečeru;
- 69.3. ja iespējams, veikt pasākumus, lai brīdinātu citus blakus esošus cilvēkus par bīstamu zonu.

70. Sabiedrības dispečeru telefonu numuri:

70.1. Gāzes pārvades sistēma – tālruni 67819017, mobilais tālrunis 29274828;

70.2. Inčukalna pazemes gāzes krātuve – tālrunis 67048017, 67048019, mobilais tālrunis 29440121.

71. Konstatējot ugunsgrēku vai aizdegšanos, veikt 1. tabulā noteiktās darbības.

1. tabula

Laiks vai laika periods	Veicamās darbības
Konstatējot ugunsgrēku vai aizdegšanos - nekavējoties	Ziņot Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam (turpmāk- VUGD) uz vienoto ārkārtas palīdzības izsaukumu numuru 112 un Sabiedrības dispečeriem, norādot: <ul style="list-style-type: none"> - ugunsgrēka izcelšanās vietu; - informāciju par cietušajiem; - savu vārdu, uzvārdu, tālruņa numuru. Atbildēt uz dispečera jautājumiem, sniedzot visu nepieciešamo informāciju. Klausuli vienmēr pirmais noliek dispečers!
Pēc paziņošanas dispečeriem	Novērtēt situāciju.
Novērtējot situāciju	Ja aizdegšanās platība ir neliela un nav draudu darbinieka dzīvībai, uzsākt ugunsgrēka dzēšanu, izmantojot pieejamos ugunsdzēsības līdzekļus.
Ja nevar lokalizēt uguni 90 sekunžu laikā ar pašu spēkiem	Ja ir draudi paša darbinieka veselībai vai dzīvībai, atstāt degšanas vietu un pamest objektu (ēku, telpu).
Pēc iespējas ātrāk	Doties uz izeju no objekta (ēkas) pa evakuācijas ceļiem . Ja ēkā automātiski nav nostrādājusi uguns aizsardzības signalizācija, iespēju robežās informēt pārējos ēkā esošos cilvēkus par nepieciešamību evakuēties, nospiežot tuvāko trauksmes signalizācijas pogu . Ja, nospiežot trauksmes signalizācijas pogu, tā nav nostrādājusi – brīdināt tuvumā esošos cilvēkus doties uz izeju no ēkas. Neapdraudot sevi, sniegt palīdzību tiem darbiniekiem, kuriem tā ir nepieciešama. Virzīties uz drošu pulcēšanas vietu un gaidīt informāciju no Sabiedrības vai VUGD atbildīgajām personām par tālāko rīcību.

72. Izdzirdot uguns aizsardzības sistēmas trauksmes signālu veikt 2. tabulā noteiktās darbības.

2. tabula

Laiks vai laika periods	Veicamās darbības
Izdzirdot ugunsgrēka trauksmes signālu no uguns aizsardzības sistēmas skaļruņiem vai	Pārtraukt darbu un pamest darba vietu (kabinētu, telpu vai ēku). Aizvērt logus, izslēgt elektroiekārtas, kondicionēšanas sistēmu, kuras atrodas telpā, aizvērt kabineta durvis un doties uz tuvāko evakuācijas izeju .

saņemot mutisku informāciju par aizdegšanos objektā no Sabiedrības darbiniekiem - nekavējoties.	Aicināt tuvumā esošos cilvēkus doties uz izeju no ēkas.
Pametot darba vietu (kabinētu, telpas)	Virzīties uz drošu pulcēšanās vietu , līdzīgi ņemot mobilo sakaru ierīci. Ja ir jūtama dūmu smaka, pārliecināties, vai ugunsgrēks nav izcēlies pie darba vietas tuvumā esošajās telpās, kā arī vai kādam nav nepieciešams sniegt pirmo palīdzību.
Pirms darbinieki vai apmeklētāji uzsākuši masveida kustību uz izeju no ēkas	Izejot no ēkas, atvērt evakuācijas izejas durvis un, ja iespējams, nofiksēt atvērtā stāvoklī.
Atrodoties drošā pulcēšanās vietā	Gaidīt informāciju no Sabiedrības vai VUGD atbildīgajām personām par tālāko rīcību.

73. Izdzirdot iepriekš ierakstītu balss ziņojumu* Inčukalna PGK veikt 3. tabulā noteiktās darbības.

3. tabula

Laiks vai laika periods	Veicamās darbības
Izdzirdot iepriekš ierakstītu balss ziņojumu* no trauksmes un apziņošanas sistēmas skaļruņiem - nekavējoties.	Pārtraukt darbu un pamest darba vietu (telpu, kabinētu u.c.) līdzīgi ņemot mobilo sakaru ierīci. Aizvērt logus, izslēgt elektroiekārtas, kondicionēšanas sistēmu, kas atrodas telpā, aizslēgt kabineta durvis un doties uz tuvāko evakuācijas izeju .
Aizejot no darba vietas (telpas, kabineta)	Uzaicināt tuvumā esošos darbiniekus doties uz izeju (evakuēties), kā arī palīdzēt apmeklētājiem evakuēties. Pārliecināties, vai ugunsgrēks nav izcēlies pie darba vietas tuvākajās telpās, vai kādam nevajag palīdzēt.
Pirms darbinieki vai apmeklētāji uzsākuši masveida kustību uz izeju no ēkas	Atvērt esošās evakuācijas izejas durvis un, ja iespējams, nofiksēt tās atvērtā stāvoklī. Virzīties uz drošu pulcēšanās vietu .
Ierodoties uz drošu pulcēšanās vietu	Gaidīt informāciju no Sabiedrības vai VUGD atbildīgajām personām par tālāko rīcību.

* "Uzmanību, uzmanību! Lūdzam visiem pārtraukt darbus. Saglabājot mieru un novērtējot situāciju, pamest darba vietu pa evakuācijas ceļiem. Rīkotos atbilstoši dispečera vai apsardzes norādījumiem".

74. Sabiedrībā noteiktās drošas pulcēšanās vietas:
- 74.1. Inčukalna PGK - pie apsardzes posteņa (sk. 11. att.);
 - 74.2. Stigu ielā 14, Rīgā - pie galvenās ieejas (sk. 12. att.);
 - 74.3. citos gadījumos jāevakuējas vismaz 600 m attālumā;

74.4. Sabiedrības un VUGD atbildīgais personāls var noteikt citu pulcēšanas vietu.

11. att. Droša pulcēšanās vieta Inčukalna PGK

12. att. Droša pulcēšanās vieta Stigu ielā 14, Rīgā

75. Līdz ārkārtas situācijas izmeklēšanas sākumam notikuma vietu saglabāt neskartu, ja tas neapdraud cilvēku dzīvību, veselību un vidi, neizraisa avāriju vai ugunsgrēku un netraucē darba procesu. Ja cietušajam iestājušies smagi vai iespējami smagi veselības traucējumi vai iestājušies cietušā nāve, tad notikuma vietu saglabā neskartu arī tad, ja tas traucē darba procesu.

76. Citās ārkārtas situācijās informēt par notikušo Sabiedrības dispečeru un rīkoties atbilstoši Sabiedrības dispečera norādījumiem.

77. Par gandrīz notikušiem incidentiem informēt atbildīgo Sabiedrības darbinieku vai rakstīt uz e-pastu drosiba@conexus.lv.

XI. Izpratne un atbildība

78. Ievērojot darbuzņēmēja dalību uzņēmuma procesos un aktivitātēs, un savstarpējo sadarbību līgumdarbu izpildē, ir jāapzinās darbuzņēmēja veikto aktivitāšu ietekme uz Sabiedrības darba rezultātu un reputāciju.

79. Attiecībā uz darbuzņēmēju aktivitātēm Sabiedrības objektos, Sabiedrības personāls var nodrošināt informāciju par uzņēmuma pieredzi, darba vides riskiem, vides aspektiem un energoefektivitāti, bet vienlaicīgi tiek sagaidīts atbilstošs sniegums no darbuzņēmēju aktivitātēm, lai tās nekaitētu Sabiedrības reputācijai.

XII. Noslēguma jautājumi

80. Instrukcija stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās parakstīšanas.

81. Ar šīs instrukcijas spēkā stāšanos spēku zaudē 08.05.2018. instrukcija INA-DAI-111 "Instrukcija līgumorganizāciju darbiniekiem par iekšējo kārtību un drošu darbu veikšanu".

82. Darbuzņēmēju personāls, kurš neievēro instrukcijas prasības, ir atbildīgs Latvijas Republikas normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

83. Par instrukcijas aktualizēšanu atbild Vides un darba drošības departamenta Darba drošības un tehniskās kontroles daļa.

Valdes priekšsēdētājs

(paraksts*)

U.Bariss

* Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu.

Ķigure 29412766

Arodveselības, drošības un vides pārvaldības politika			
Mērķis: noteikt efektīvu ietvaru, lai preventīvi apzinātu un pārvaldītu iespējamus riskus, kas var ietekmēt darbinieku drošību un veselību, infrastruktūras integritāti, apkārtējo vidi un sabiedrību.			
Pārvaldības jomas un pamatvērtības			
<ul style="list-style-type: none"> • Arodveselība • Darba aizsardzība • Ugunsdrošība 	<ul style="list-style-type: none"> • Vides pārvaldība • Energo pārvaldība 	<ul style="list-style-type: none"> • Civilā aizsardzība • Rūpniecisko avāriju risku pārvaldība 	<ul style="list-style-type: none"> • Infrastruktūras objektu drošība
PAMATPRINCIPI			
1) Procesu atbilstība starptautiskajiem standartiem	Saisītus procesus mēs ieviešam un uzturam atbilstoši starptautisko standartu prasībām. Mēs nepārtraukti meklējam iespējas pilnveidoties.		
2) Regulējošo normatīvo aktu ievērošana un izstrāde	Mēs ievērojam visus saistošos normatīvos aktus. Mēs iesaistāmies to izstrādes procesā.		
3) Pārvaldības sistēmas veiksmīga darbības nodrošināšana	Mēs regulāri veicam risku identificēšanu, izvērtēšanu un nosakām pilnveidošanās pasākumus: arodveselības un darba vides riski; ugunsdrošības un sprādzienbīstamības riski; vides riski; energopatēriņa riski; ārkārtas situāciju un rūpniecisko avāriju riski; fiziskās drošības riski.		
4) Efektīvu operatīvo mērķu un pasākumu noteikšana	Mēs regulāri nosakām arodveselības, drošības un vides pārvaldības operatīvos mērķus un pasākumus to sasniegšanai. Mēs piešķiram to realizēšanai nepieciešamos resursus		
5) Pārvaldības kompetenču uzturēšana augstā līmenī	Mēs regulāri nodrošinām personāla informēšanu, apmācības un kvalifikācijas celšanu		
6) Augsta reaģēšanas gatavība ārkārtas situācijām	Mēs uzturam augstu gatavību ārkārtas situācijām un spēju uz tām reaģēt. Mēs periodiski apzinām un izvērtējam iespējamās ārkārtas situāciju scenārijus un pilnveidojam rīcības plānus. Mēs regulāri organizējam mācības, lai nodrošinātu personāla gatavību.		
7) Savstarpējā sadarbība un komunikācija	Par saistītajām tēmām mēs uzturam aktīvu komunikāciju un sadarbību gan ar personālu, gan citām ieinteresētajām sadarbības pusēm.		
8) Preventīva rīcība	Mēs vēlamies izvairīties no nelaimes gadījumiem. Mēs vēlamies identificēt pilnveidošanās iespējas. Tāpēc ikviens no mums izrāda iniciatīvu un atbildību informējot par: pilnveidošanas priekšlikumiem; novērotām riskantām situācijām; gandrīz notikušiem nelaimes gadījumiem.		
9) Pārvaldības sistēmas nepārtraukta atbilstība un piemērotība	Mēs regulāri sekojam līdzi galvenajiem pārvaldības sistēmas darbības rādītājiem. Mēs veicam iekšējos un ārējos auditus. Sistēmas darbību mēs pārskatām augstākās vadības līmenī.		
10) Pārvaldības sistēmas nepārtraukta pilnveide	Mēs nepārtraukti meklējam iespēju pilnveidoties, lai: samazinātu ietekmi uz apkārtējo vidi; samazinātu darba vides riskus darbiniekiem; uzlabotu energoefektivitātes rādītājus. Mēs pēc iespējas ņemam vērā visu ieinteresēto pušu vajadzības un vēlmes.		
11) Preču un pakalpojumu saņemšana atbilstoši noteiktajiem kritērijiem	Mēs iegādājamies preces un pakalpojumus un izstrādājam projektus, kas: pēc iespējas rada mazāku ietekmi un risku attiecībā uz apkārtējo vidi un darbiniekiem; uzlabo energoefektivitātes rādītājus; nodrošina infrastruktūras fizisko drošību.		